

XXII. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O REGIONÁLNÍCH
VĚDÁCH. SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ

22ND INTERNATIONAL COLLOQUIUM ON REGIONAL
SCIENCES. CONFERENCE PROCEEDINGS

Place: Velké Bílovice (Czech Republic)
June 12-16, 2019

Publisher: Masarykova univerzita (Masaryk University Press), Brno

Edited by:

Viktorie KLÍMOVÁ

Vladimír ŽÍTEK

(Masarykova univerzita / Masaryk University, Czech Republic)

Vzor citace / Citation example:

AUTOR, A. Název článku. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *XXII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. s. 1–5. ISBN 978-80-210-9268-6. DOI.

AUTHOR, A. Title of paper. In Klímová, V., Žítek, V. (eds.) *22nd International Colloquium on Regional Sciences. Conference Proceedings*. Brno: Masaryk University Press, 2019. pp. 1–5. ISBN 978-80-210-9268-6. DOI.

Publikace neprošla jazykovou úpravou. / Publication is not a subject of language check.

Za správnost obsahu a originalitu výzkumu zodpovídají autoři. / Authors are fully responsible for the content and originality of the articles.

© 2019 Masarykova univerzita
ISBN 978-80-210-9268-6 (online : pdf)

DOI: 10.5817/CZ.MUNI.P210-9268-2019-91

OD SOCIÁLNÍCH INOVACÍ K ADVOKACII (SE ZAMĚŘENÍM NA MĚSTO BRNO)**From social innovations to advocacy (focusing on the city of Brno)****MIRKA WILDMANNOVÁ****KRISTÝNA ZÁRUBOVÁ**

Katedra veřejné ekonomie | *Department of Public Economics*
Ekonomicko-správní fakulta | *Faculty of Economics and Administration*
Masarykova univerzita | *Masaryk University*
✉ *Lipová 41a, 602 00 Brno, Czech Republic*
E-mail: mirkaw@econ.muni.cz, tyna.zarubova@gmail.com

Anotace

Sociální inovace slouží k eliminaci rozdílů ve společnosti, proto je jejich cílem ovlivňovat a korigovat sociální změny. Zahrnují nové metody, služby nebo přístupy k řešení problému než ty současně zavedené a slouží ke zkvalitnění a zlepšení sociálního prostředí. Sociální inovace mají zásadní význam pro ekonomický a sociální rozvoj společnosti. Advokacie je činnost, která se snaží ovlivňovat politická, ekonomická či sociální rozhodnutí s cílem pozitivní změny politiky, postupů nebo postojů a spočívá v přímém přístupu k rozhodovatelům na různých úrovních. V České republice je zavádění sociálních inovací podpořeno projekty z Evropského sociálního fondu. Cílem příspěvku je zjistit možnosti fungování advokačních nástrojů podporujících sociální inovace možnosti fungování a implementace do veřejných politik v České republice. Výzkum byl postaven na dotazníkovém šetření týkajícím se implementace advokační práce u vybraných realizátorů a žadatelů o podporu z Evropského sociálního fondu, a to se zaměřením na realizovaný projekt Magistrátu města Brna. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že advocacy má své místo v inovačních projektech a další podpora a rozvoj tohoto nástroje je žádoucí. Limity, které subjekty aktuálně řeší, souvisí zejména s omezenými kapacitami, finanční náročností a doposud relativně nízkou znalostí nástrojů, které v rámci advocacy mohou využívat.

Klíčová slova

sociální inovace, advokační proces, veřejná politika, advokační práce

Annotation

Social innovation serves to eliminate differences in society, so their goal is to influence and correct social change. They include new methods, services or approaches to problem solving than those currently introduced and serve to improve and improve the social environment. Social innovation is crucial for the economic and social development of society. Advocacy is an activity that seeks to influence political, economic or social decisions with to a positive change in policy, practice or attitude and involves direct access to decision makers at different levels. In the Czech Republic, the introduction of social innovation is supported by projects from the European Social Fund. The aim of the paper is to find out the possibilities of advocacy tools supporting social innovation possibilities of functioning and implementation into public policies in the Czech Republic. The research was based on a questionnaire survey on the implementation of advocacy work for selected implementers and applicants for support from the European Social Fund, focusing on the project of the City of Brno. The survey showed that advocacy has its place in innovation projects and further support and development of this tool is desirable. The limits currently being addressed by the entities are mainly related to the limited capacities, financial demands and relatively low knowledge of the tools they can use in the advocacy.

Key words

social innovation, advocacy process, public policy, advocacy

JEL classification: D64, H43, O22, O35

1. Úvod

Sociální inovace jsou poměrně starším fenoménem, avšak do popředí pozornosti a diskusí se začaly dostávat až v posledních letech. Hlavním důvodem byla snaha pomoci podnikům vytvářet nová pracovní místa (především pro marginalizované skupiny) a přispět tak k udržitelnému růstu, posilovat konkurenceschopnost kreativním a humánním způsobem. V éře narůstajících sociálních problémů, jako je např. chudoba, stárnutí populace, se musí evropské státy mobilizovat a hledat inovační a kreativní řešení, které by pomohly podpořit hospodářský růst (Les Reperes de l' Avenir, 2012, Wildmannová, 2018). Inovace a to nejen sociální, jsou považovány za teritoriální jev. Významné inovace vznikají na regionální úrovni, a to především díky specifickým rysům a jedinečnému regionálnímu prostředí (Žitek, Klímová, 2018).

Z ekonomického hlediska mají sociální inovace „zásadní význam pro ekonomický a sociální rozvoj, a tedy společenský blahobyt. Jejich realizace zatím do značné míry závisí na veřejné podpoře, zejména v méně rozvinutých zemích. Tato podpora představuje inovační poptávku (tzv. inovační poptávku shora) a podílí se tedy významně na výkonnosti inovačního systému. Jeho druhou stranu představuje inovační nabídka, tj. samotné inovační subjekty (inovátoři) a jejich projekty, tj. inovační aktivity, výstupy, výsledky a dopady. Při zasazení inovační podpory do širšího kontextu je konečným cílem hospodářské a sociální politiky na makro úrovni zvýšení společenského blahobytu obyvatel, a to v komplexním pojetí, tj. přesahujícím tradiční omezení na ekonomickou výkonnost (beyond GDP).“ (Kadeřábková a Saman, 2013)

Popov, Omonov a Veretennikova (2016) konstatují, že „za posledních 40 let došlo díky sociálním inovacím k významným změnám ve světovém dění, které ovlivnily nejen sociální a ekonomické, ale i kulturní a environmentální sféry aktivit“. Rovněž poskytují přehled nejzajímavějších světových sociálních inovací včetně výsledků jejich realizace, mezi které patří například participativní rozpočtování, bangladéšská Gramen Bank pro chudé obyvatele, Greenpeace, hnutí Fairtrade nebo The open University ve Velké Británii, která používá širokou škálu technik distančního učení.

Pokud jsou při realizaci ambice měnit větší či menší systémy, je zásadní využívat inteligentní partnerství, lobbování nebo nové technologie (European Commission, 2018). V případě, že je nabídka inovačních řešení přiměřená, ale poptávka po nich nízká, pak se prioritou stává právě advocacy.

Ve zdravé demokracii by měly být vládní procesy informovány o názorech občanské společnosti. Advocacy je způsobem, jak mohou být tyto názory předkládány. Advocacy je jednoduše proces ovlivňování lidí za účelem změny. Týká se vytváření politických změn – a to jak v politice, tak v chování.

Advocacy je „strategie, která je využívána po celém světě nevládními organizacemi, aktivisty či dokonce samotnými tvůrci politik za účelem ovlivnění a prosazování politik“ (Sprechmann a Pelton, 2001). Netýká se jen vytvoření nebo reformování politiky, ale také efektivní implementace a prosazení těchto politik. Policy advocacy je orientovaná na řešení (O'Connell, 2015). Na místo řešení problému jedné osoby v konkrétním čase nebo zvyšování povědomí o problému se v rámci policy advocacy analyzují příčiny problému a vyvíjejí řešení, která vytvářejí udržitelné a trvalé změny.

Advocacy je utvářena v různých státech politickou kulturou, sociálními systémy a ústavním rámcem zemí, ve kterých je uplatňována (Samuel, 2007). Avšak důvěryhodnost advokačních pracovníků závisí na jejich vztahu s veřejností a rovněž na vnímání toho, co představuje žádoucí společenskou změnu. Proto je v širším pojetí advocacy úspěšná, pokud zahrnuje jeden ze tří prvků: budování kapacit, rozšíření politických horizontů a myšlení nebo samotný přímý politický dopad. Tento širší přístup může pomoci při reálnějším vnímání efektu vlastní advokační práce a očekávání, které není negativně ovlivněno stanovením nereálného cíle přímého dopadu. Pravděpodobnějším cílem je tedy dosažení politického vlivu spíše než přímého dopadu. Rovněž Transparency International (Figari a Kelso, 2013) definuje cíl advocacy jako změnu politiky, postupů a postojů. Navzdory předsudkům však advocacy nemusí být konfrontační (Sprechmann a Pelton, 2001). Cílem advocacy je změna politiky, legislativy nebo regulací (O'Connell, 2015). Přestože se jedná zejména o změnu legislativních mechanismů, advocacy se často snaží ovlivňovat politiku na úrovni rozhodování, tedy u veřejných činitelů, státních úředníků, volených zástupců či zákonodárců. Avšak nezbytně musí zahrnovat zapojení občanů, aby měly i místní komunity příležitost aktivně se podílet na provádění změn ve společnosti.

1.1 Cíl a metodologie

Cílem příspěvku je zjistit možnosti fungování advokačních nástrojů podporujících sociální inovace a možnosti fungování a implementace do veřejných politik v České republice, se zaměřením na projekt podaný Magistrátem města Brna. Pro účely této práce byla k projektu Magistrátu města Brna vybrána organizace Česká asociace pečovatelské služby, z.s.. Obě tyto instituce realizují inovační projekt v rámci výzvy 024 OPZ (Operační program

zaměstnanost) a byly porovnány se dvěma organizacemi, které jsou aktuálně ve fázi příprav projektového záměru ve výzvě 082 OPZ.

Ve výzvě 024 OPZ, kde aktuálně běží realizace projektů, nebyla pro žadatele stanovena podmínka implementace advokační strategie do projektového záměru, zatímco nová výzva 082 OPZ, která je aktuálně ve fázi podávání žádostí a představování projektových záměrů, již tuto podmínku neodmyslitelně zahrnuje.

Níže v tabulce 1 jsou identifikovány vybrané organizace a jejich projekty či projektové záměry.

Tab. 1 : Vybrané organizace

Projekt	Realizátor
Výzva 024 OPZ*	
Systém sociálně-zdravotní péče o osoby 50+ s využitím inovativního komunitního modulu	Česká asociace pečovatelské služby, z.s.(ČAPS)
Vytvoření interkulturní prostupnosti veřejných institucí ve městě Brně	Magistrát města Brna (MMB)
Výzva 082 OPZ**	
Raná intervence u PAS	Středisko pro Centrum Terapie Autismu, z.s.
Zůstat co nejdéle doma i s Alzheimerovou chorobou	Alzheimer's Support Center Czech republic, o.p.s

Zdroj: vlastní zpracování dle ESF ČR (2018a, b)

*Výzva 024: Sociální inovace v oblasti sociálního začleňování a přístupu na trh práce pro nejohroženější skupiny. Prioritní osa 3: Sociální inovace a mezinárodní spolupráce. Operační program: Operační program Zaměstnanost

**Výzva 082: Ověřování nových řešení využitelných ve veřejné sféře. Prioritní osa 3: Sociální inovace a mezinárodní spolupráce. Operační program: Operační program Zaměstnanost.

Magistrát města Brna, ve výzvě 024 OPZ realizuje projekt Zvyšování interkulturní prostupnosti veřejných institucí. Instituce jako taková má dlouhodobou působnost a velké množství pracovníků (50,1 a více v přepočtu na plné úvazky dle dotazníku), nespolupracuje však s dobrovolníky. Magistrát se věnuje širokému spektru aktivit – kromě aktivit integrace cizinců rovněž nezaměstnanosti, handicapům, chudobě, rodinným vztahům, kriminalitě a drogám či diskriminaci a nerovnosti pohlaví. Uvedený projekt je inovativní ve vytvoření a pilotáži interkulturních pracovníků v rámci samosprávy a zavádění prvků tzv. diversity managementu.

V rámci výzvy 082 OPZ byly podány pouze dvě projektové žádosti, a to právě výše uvedené. Z toho důvodu není zkoumaný vzorek organizací větší. Proto byly i ve výzvě 024 OPZ vybrány pouze dvě organizace (včetně Magistrátu města Brna), byť je aktuálně v rámci této výzvy realizováno 21 projektů. V návaznosti na výše uvedené byl zpracován polostrukturovaný kvalitativní dotazník, který byl rozeslán vybraným realizátorům projektů a žadatelům o podporu. Dotazníky byly vytvořeny ve dvou mírně odlišných variantách pro jednotlivé výzvy. Oba obsahují 20 otázek, z toho 6 otázek se týkalo popisu organizace a 2 otázky definice projektového záměru. Zbývající otázky byly zaměřeny na vnímání advokační práce, vlastní zkušenosti s ní a případné implementace do projektového záměru. Dotazníky byly rozeslány prostřednictvím emailových adres, které byly získány z Ministerstva práce a sociálních věcí (dále MPSV), projektovým manažerům dne 15. října 2018 s termínem vyplnění do 24. října 2018. Druhé kolo rozesílání dotazníků projektovým manažerům, kteří doposud nezareagovali, proběhlo dne 30. října 2018.

2. Vyhodnocení dotazníků

2.1. Advokační práce v organizacích

Brněnský magistrát chápe za sebe advokační činnost jako formu práce směrem ke státní správě, tedy jako změnu zákonů a systémové řešení problémů, které samospráva řeší na lokální úrovni. Advokační práci měl magistrát stejně jako ostatní organizace již částečně implementovanou ve strategii projektového záměru, je tedy součástí projektu a vnímá ji rozhodně jako důležitou.

Jednotlivé odpovědi z dotazníku jsou přehledně uvedeny v tabulce 2 – Advokační práce v organizacích níže.

Tab. 2: Advokační práce v organizacích

Výzva	024 OPZ		082 OPZ	
Organizace	Česká asociace pečovatelské služby	Magistrát města Brna	Středisko pro Centrum terapie autismu	Alzheimer's Support Center
Setkali jste se s advokační činností již před zapojením do výzvy 024/082 OPZ?	Ano	Ano	Ne	Ano
Vnímáte advokační práci jako důležitou?	Rozhodně ano	Rozhodně ano	Rozhodně ano	Rozhodně ano
Je advokační práce součástí vašeho inovačního záměru/projektu?	Ano	Ano	Ano	Ano
Měli jste advokační činnost implementovanou ve strategii projektového záměru již před zapojením do výzvy 024/082 OPZ?	Ano, částečně	Ano, částečně	Ano, částečně	Ano, částečně
Je součástí vašeho týmu kolega, který se věnuje advokační práci?	Ne, nikdo takový není	Ano, je to jeho doplňková aktivita	Ne, nikdo takový není	Ano, je to jeho doplňková aktivita

Zdroj: vlastní zpracování

2.2 Advokační nástroje

Tabulka 3 níže přehledně vymezuje využívání jednotlivých advokačních nástrojů v organizacích rozdělených dle jednotlivých výzev. Mezi nástroje jsou zařazeny s ohledem na teoretické poznatky mediální kampaně, využívání sociálních sítí, publikování, medializace výzkumu, veřejná vystoupení, práce se stakeholdery (kam jsou zařazeny osobní návštěvy nebo prezentace) a konference či semináře.

Tab. 3: Využívané advokační nástroje

Výzva	024 OPZ		082 OPZ	
Organizace	Česká asociace pečovatelské služby	Magistrát města Brna	Středisko pro Centrum terapie autismu	Alzheimer's Support Center
Mediální kampaně	-	ANO	-	-
Sociální síť	-	ANO	-	-
Publikování	-	ANO	ANO	ANO
Medializace výzkumu	-	ANO	-	-
Veřejná vystoupení	ANO	ANO	ANO	ANO
Práce se stakeholdery	ANO	ANO	ANO	ANO
Konference, semináře	ANO	ANO	ANO	ANO
Jiné (uvést)	-	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

Jak lze vidět, organizace v rámci výzvy 082 OPZ využívají shodné typy nástrojů, mezi které patří publikování, veřejná vystoupení, práce se stakeholdery a konference či semináře. V rámci výzvy 024 OPZ se však již využívané nástroje liší – ČAPS využívá k advokacii veřejná vystoupení, práci se stakeholdery a konference či semináře, zatímco **nástroje využívané brněnským magistrátem jsou mnohem obsáhlejší**. Oproti ostatním organizacím využívá i mediální kampaně, sociální síť a medializaci výzkumu. Možnost využívat širší spektrum nástrojů je pravděpodobně zapříčiněna formou instituce a jejím charakterem, její velikostí, a tedy i množstvím osob v organizaci, stejně jako velikostí rozpočtu.

2.3 Bariéry a rizika při realizaci advokační práce

Mezi nejčastější bariéry či rizika vnímaných organizacemi při realizaci advokační práce jsou zařazeny nedostatek financí, absence odborného personálu v týmu advokační činnosti, absence poradců či konzultantů v dané oblasti,

neznalost postupů při tvorbě advokační strategie a příkladů dobré praxe a zejména postoj cílové skupiny. Konkrétní zastoupení vnímaných bariér a rizik dle jednotlivých organizací ukazuje tabulka 4 níže.

Tab. 4: Vnímané bariéry a rizika při realizaci advokační práce

Výzva	024 OPZ		082 OPZ	
Organizace	Česká asociace pečovatelské služby	Magistrát města Brna	Středisko pro Centrum terapie autismu	Alzheimer's Support Center
Nedostatek financí	-	ANO	-	-
Absence odborného personálu v týmu pro tuto aktivitu	ANO	ANO	ANO	-
Absence seminářů, konferencí	-	-	-	-
Absence poradců, konzultantů v dané oblasti	ANO	-	-	-
Neznalost postupů při tvorbě advokační strategie	ANO			
Neznalost příkladů dobré praxe	ANO	ANO		
Neznalost legislativních postupů/systému				
Postoj cílové skupiny	ANO	-	ANO	ANO
Žádné				
Jiné (uvést)		ANO		

Zdroj: vlastní zpracování

Jak lze v tabulce pozorovat, největší vnímanou bariérou, jak ji vyhodnotila většina respondentů, je postoj cílové skupiny. Brněnský magistrát navíc rovněž uvádí postoj stakeholderů, ne však samotné cílové skupiny, kterou jsou cizinci, ale postoj skupiny, která právě cílovou skupinou projektu není a má zásadní vliv, tedy česká majorita a mediální diskurz.

Další silně zastoupenou vnímanou bariérou je absence odborného personálu pro advokační činnost, a to pravděpodobně z již uvedené finanční náročnosti této pracovní činnosti. Šedivý a Mendlíková (2012) uvádějí, že „neziskové organizace se často bojí fundraisovat na osobu, která bude lobbovat nebo se věnovat obhajobě zájmů (advocacy) – úlohou fundraisera je vysvětlit dárcům, že je potřeba tyto činnosti dělat a takového člověka zaplatit.“ U poloviny organizací se pak objevuje bariéra neznalosti příkladů dobré praxe a po jednotkách se pak vyskytují jako vnímané bariéry a rizika: nedostatek financí, absence poradců a konzultantů v dané oblasti a neznalost postupů při tvorbě advokační strategie. Ani jedna z organizací nevnímá jako bariéru absence seminářů či konferencí a neznalost legislativních postupů/systému.

2.4 Potřebná podpora při plánování a realizaci advokační práce

Tabulka 5 níže představuje nejvíce potřebnou podporu vnímanou respondenty při plánování a realizaci advokační práce

Tab.5: Vnímané bariéry a rizika při realizaci advokační práce

Výzva	024 OPZ		082 OPZ	
Organizace	Česká asociace pečovatelské služby	Magistrát města Brna	Středisko pro Centrum terapie autismu	Alzheimer's Support Center
Konzultace ze strany MPSV	-	-	-	ANO
Platforma pro advokační práci	ANO	-	-	-
Přístupné odborné semináře, konference	-	ANO	-	-
Finanční podpora z veřejných zdrojů	ANO	ANO	-	ANO
Mentoring ze strany soukromého sektoru			ANO	ANO
Zapojení akademické sféry		ANO	ANO	
Žádné				
Jiné (uvést)				

Zdroj: vlastní zpracování

ČAPS by uvítala platformu pro advokační práci a finanční podporu z veřejných zdrojů, což je pochopitelné s ohledem na zapojení do výzvy 082 OPZ, kde nebyla advokační práce podmínkou pro zapojení do výzvy. V nové výzvě 082 OPZ je advokační činnost součástí veřejné podpory a organizace jsou odkazovány i na další platformy pro advokační práci (např. Advokační fórum Nadace OSF). **Brněnský magistrát kromě finanční podpory z veřejných zdrojů uvádí i přístupné odborné semináře a konference nebo zapojení akademické sféry.** I této aktivitě se chce Nadace OSF v Advokačním fóru během let 2018–2021 věnovat na základě vycházení z kvalitních a spolehlivých dat, partnerského přístupu s akademiky, rozvoji vzdělávání budoucích zaměstnanců v občanském sektoru a programu stáží ve Fóru (OSF, 2018).

2.5 Doporučení respondentů

Do dotazníku byly mimo jiné zahrnuty i otevřené otázky týkající se vnímání rozšíření projektových záměrů o podmínku advokační práce v nové výzvě 082 OPZ a zaměření na možná doporučení pro MPSV při tvorbě dalších výzev s ohledem na advokační práci.

Pro brněnský magistrát je advokační práce samozřejmostí, realizovali by ji i bez podmínky uvedenou ve výzvách. Vnímá ji však jako výhodu v tom, že to umožňuje financovat PR aktivity z přímých nákladů, neboť ve svém projektu byli realizátoři nuceni financovat tyto aktivity z nákladů nepřímých, což negativně ovlivnilo výši částky, kterou mohli do PR aktivit investovat. Doporučení pro MPSV je z jejich pohledu ve vnímání PR projektu, pokud se týká tak mediálně náročných témat, jako jsou cizinci, jako nutné aktivity a umožnit ji definovat jako jednu z klíčových aktivit.

3. Diskuse k advokačním nástrojům

Jednotliví respondenti chápou pojem advokační práce různě, avšak na pozadí jednotlivých pojetí jsou stejné myšlenky, které se týkají zejména ovlivňování a prosazování nových témat a jejich uvádění do praxe, změna zákonů a prosazení systémové změny, zařazení inovací do koncepcí a procesů realizovaných veřejnou správou a rovněž šíření výstupů mezi odbornou veřejnost. Všechny prvky jsou ve shodě s uvedenými definicemi a organizace mají jasnou představu o tom, co advokační práce je. Ve všech uvedených pojetích se prolínají prvky ovlivňování, prosazování, změny a šíření.

Na získaných datech se však hned v několika aspektech projevuje velikost a forma organizací, konkrétně na advokační práci v jednotlivých organizacích. Na brněnském magistrátu je, pravděpodobně i vzhledem k velikosti organizace, součástí týmu pracovníků, jehož doplňkovou aktivitou je právě advokační činnost. I v Alzheimer's Support Center je takový pracovník, avšak advokační práce je jeho stěžejní aktivitou. To může být zapříčiněno tím, že Alzheimer's Support Center, přestože je výrazně menší organizací, má již se zapojením do výzev MPSV a spoluprací s institucí větší zkušenosti a zapojuje se do výzev opakovaně. Záměrem MPSV by tedy mělo být co nejvíce zjednodušit proces získávání znalostí o využívání advocacy, aby v tom inovátoři našli smysl, což by byla inovace sama o sobě. Česká asociace pečovatelské služby a Středisko pro Centrum terapie autismu takového pracovníka v týmu nemají, a to pravděpodobně z důvodu menšího charakteru co do počtu plných úvazků.

V ostatních aspektech se organizace neliší, pouze Středisko pro Centrum terapie autismu se před zapojením do výzvy 082 OPZ s advokační činností neseťkalo. Pro tuto organizaci by bylo vhodné definovat v týmu advokačního pracovníka, neboť je podobně velká jako Alzheimer's Support Center, a navíc spolupracuje s dobrovolníky. Jak již bylo zmíněno, záleží však i na dalších aktivitách organizace a samozřejmě finančním zajištění. To, že je v organizaci určena osoba, která je pověřena advokační činností, umožňuje organizaci zaměřit se více na sociální změny (Shier a Handy, 2014).

Co se týká využívání advokačních nástrojů, je možné na základě dat vidět, že se to odráží na formě a velikosti organizace. Magistrát města Brna, jakožto největší organizace z dotazovaných, využívá široké spektrum možných advokačních nástrojů. Nejmenší množství advokačních nástrojů využívá ČAPS, což se rovněž může odrážet od velikosti organizace, která je v rámci dotazovaných v přepočtu na plné úvazky nejmenší. To, že organizace v rámci výzvy 082 OPZ využívají naprosto totožné typy nástrojů, může být zapříčiněno podporou a spoluprací, kterou v nové výzvě MPSV s žadateli o podporu z evropských fondů nastavuje. Jediný inovátor, který využívá mediální kampaně, sociální sítě a medializaci výzkumu, je paradoxně instituce veřejné správy – nabízí se tedy úvaha, že by tuto činnost měl právě orgán veřejné správy, tedy MPSV, podporovat nejvíce.

Respondenti z výzvy 082 OPZ vnímají celkově méně rizik a bariér při realizaci advokační práce. To může být vysvětleno výraznější podporou, které momentálně ministerstvo žadatelům a realizátorům projektů poskytuje. Rovněž i při struktuře projektového záměru na tyto bariéry a rizika cílí a snaží se žadatele přimět k tomu, aby s nimi aktivně pracovali. Výrazně tu však zůstává zastoupeno riziko týkající se postoje cílové skupiny, přestože organizace hned na vstupu při tvorbě projektových záměrů definují, jak budou s cílovou skupinou pracovat. Postoj však může být v průběhu času proměnlivý, což se stává značně rizikovým faktorem. Absence konzultantů a poradců by měla být doplněna právě pracovníky z MPSV, kteří poskytují inovátorům konzultační setkání. Zajímavým zjištěním a možným omezením validity daného závěru je, že Magistrát města Brna, tedy instituce, která má pravděpodobně největší finanční prostředky, vnímá nedostatek financí jako bariéru, zatímco ostatní nikoliv. Je však možné, že je to způsobeno rozsahem činností, které si pod advokační prací představují (vidí zde i mediální kampaně, zatímco ostatní ne).

Lze pozorovat, že potřebná podpora při plánování a realizaci advokační práce je opravdu různorodá, což může být ovlivněno různorodostí jednotlivých organizací, druhem a množstvím poskytovaných služeb i například již dříve navázanou spoluprací s dalšími stakeholdery. Finanční podpora je, snad i odůvodněně, vnímána jako nejvíce potřebná. Každý inovátor má však vlastní potřeby, a tedy poskytnutá podpora se může jevit jako dostatečná i naopak. Inovátoři z výzvy 082 OPZ by i shodně uvítali mentoring ze strany soukromého sektoru a dvě organizace uvedly i zapojení akademické sféry. Tuto podporu by organizacím mohlo poskytnout nově vzniklé Advokační fórum (OSF, 2018). Je však otázka, zda a do jaké míry by i v těchto aspektech mohlo zajišťovat podporu MPSV a provázet organizace s akademickou a veřejnou sférou, byť tato témata na konzultacích zaznívají. Konzultace s vyhlášovatelem výzvy jsou povinné a odbor realizace programů ESF rovněž aktualizuje na webových stránkách esfcz informace k možným školením a seminářům. Pokud však organizace vnímají tuto formu podpory ze strany MPSV jako potřebnou, přestože ji využívají, je třeba revidovat obsah a formu konzultací, a zvážit jejich účelnost. Pokud by rovněž byla vytvořena databáze doporučených odborníků či institucí, na které by se mohli inovátoři obracet s nabídkou spolupráce na projektu a advocacy, bylo by možné zjistit, jaká je potřebná výše prostředků na advokační činnost, která má být součástí projektu. Mezi doporučeními pro tvůrce výzev bylo zaznamenáno financování mediálních a PR aktivit z přímých nákladů projektu. Vzhledem k tomu, jak jsou tyto aktivity spojené s prosazováním nových řešení náročné, je mezi podporovanými aktivitami ve výzvě 082 implementována právě i advokační práce (Zárubová, 2019).

4. Závěr

Článek se pokusil na základě zkušeností s realizací projektů ve vybraných organizacích zjistit možnosti zapojení fungování advokačních nástrojů do veřejných politik v ČR. Článek analyzoval čtyři projekty, přičemž hlavní pozornost byla věnována projektu realizovaným Magistrátem města Brna. Šetření prokázalo, že Magistrát města Brna, jakožto největší organizace z dotazovaných, využívá široké spektrum možných advokačních nástrojů. Součástí týmu je pracovník, jehož doplňkovou aktivitou je právě advokační činnost. U ostatních organizací advokační pracovník není součástí týmu, tudíž to organizaci neumožňuje se přímo zaměřit na sociální změny.

Na příkladech dobré praxe a výstupech z kvalitativního výzkumu bylo zjištěno, že advokační přístupy, modely a nástroje nejsou v českých podmínkách pro realizátory inovačních projektů doposud přehledně zarámovány. Zatímco zahraniční praxe nabízí množství dostupných materiálů, příruček, pracovních sešitů či výstupů z workshopů a konference, chybí příručky v českém jazyce – nejen pro implementaci a realizaci, ale také pro monitoring a evaluaci advocacy.

Možným řešením k prosazování systémových změn by bylo spuštění a realizace policy labu přímo ve struktuře ministerstva, tady iniciativa implementačního týmu, který by na základě evaluace jednotlivých projektů prosazoval změny v rámci jednotlivých politik nebo zákonů.

Neméně podstatnou skutečností je nutnost shromažďování, implementace a následné šíření příkladů dobré praxe, a to jak v procesu žádání o podporu a vyhodnocování jednotlivých realizovaných projektů, tak i samotné advokační činnosti. V obou případech by ministerstvo mělo vyzvat organizace, které advokační činnost úspěšně realizují, navázat s nimi spolupráci, stejně i při zavedení a realizace policy labu by bylo vhodné spolupracovat i s akademickou sférou.

Literatura

- [1] ESF ČR., (2018a). *Systém sociálně-zdravotní péče o osoby 50+ s využitím inovativního komunitního modelu* [online] [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/projekty-opz/-/asset_publisher/ODuZumtPTtTa/content/system-socialne-zdravotni-pece-o-osoby-50-s-vyuzitim-inovativniho-komunitniho-modelu?inheritRedirect=false
- [2] ESF ČR., (2018b). *Zvyšování interkulturní prostupnosti veřejných institucí ve městě Brně* [online]. [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/projekty-opz/-/asset_publisher/ODuZumtPTtTa/content/zvysovani-interkulturni-prostupnosti-verejnych-instituci-ve-meste-brne?inheritRedirect=false.
- [3] European Commission, (2018). *Social Innovation toolkit 2018* [online]. [cit. 2018-09-23]. Dostupné z: <https://www.kl.nl/wp-content/uploads/2018/09/Social-Innovation-Toolkit-2018.pdf>.
- [4] FIGARI, A., KELSO, C., (2013). *Developing an anti-corruption advocacy plan: A step-by-step guide* [online]. [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <http://uncaccoalition.org/resources/advocacy/developing-an-advocacy-plan-a-step-by-step-guide-transparency-international.pdf>.
- [5] KADĚŘÁBKOVÁ, A., SAMAN, S., (2013). *Příručka pro tvorbu a realizaci inovačních projektů* [online]. [cit. 2018-08-07]. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/file/8646>.
- [6] LES LEPÉRES DE L'AVISE, (2012). *L'innovation sociale en Europe, politiques européennes et pratiques de l'Innovation Social dans trois états membres* [online]. [cit. 2018-02-23] Dostupné z: http://www.pourlasolidarite.eu/sites/default/files/publications/files/27.affairesociales_innovationsocialepolitiquesbelges_0.pdf.
- [7] O'CONNELL, S., (2015). *Policy Development and Policy Advocacy Course Materials* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: www.ndi.org/sites/default/files/Policy%20Development%20and%20Advocacy%20Workbook_EN.pdf.
- [8] OPEN SOCIETY FUND, (2018). *Advokační fórum: Posilujeme hlas občanské společnosti* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: http://osf.cz/wp-content/uploads/2018/07/Advokacni_forum.pdf.
- [9] POPOV, E., OMONOV, Z., VERETENNIKOVA, A., (2016). Institutional supporting of social innovations. In: *Proceedings of the 4th International Conference on Management, Leadership and Governance*, ICMLG 2016 (pp. 271-279). Academic Conferences and Publishing International Limited. ISBN 9781910810842.
- [10] SAMUEL, J., (2007). Public Advocacy and People-Centred Advocacy: Mobilising for Social Change. *Development in Practice*, vol. 17, no. 4/5, 2007, pp. 615–621. ISSN 09614524.
- [11] SHIER, M., HANDY, F., (2014). From Advocacy to Social Innovation: A Typology of Social Change Efforts by Nonprofits. In: *Voluntas* (2015) 26: 2581-2603. International Society for Third-Sector Research and The Johns Hopkins University, 2014. DOI 10.1007/s11266-014-9535-1.
- [12] SPRECHMANN, S., PELTON, E., (2001). *Advocacy Tools and Guidelines: Promoting Policy Change* [online]. A Resource Manual for CARE Program Managers. Cooperative for Assistance and Relief Everywhere, Inc. (CARE). Atlanta, USA [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: https://onthinktanks.org/wp-content/uploads/2016/01/CARE_Advocacy_Guidelines.pdf.
- [13] ŠEDIVÝ, M., MEDLÍKOVÁ, O., (2012). *Public relations, fundraising a lobbying: pro neziskové organizace*. Praha: Grada. Management (Grada). ISBN 9788024740409.
- [14] WILDMANNOVÁ, M., (2018). Social innovation as a basic element of social enterprise development. In *XXI. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 740-747. ISBN 978-210-8969-3. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-8970-2018-98.
- [15] ZÁRUBOVÁ, K. (2019). *Od sociálních inovací k advokacii: úsilí o změny ve společnosti*. [diplomová práce]. Brno: Masarykova univerzita.
- [16] ŽÍTEK, V., KLÍMOVÁ, V., (2018). Spatial concentration of research and development in business sector. In *XXI. Mezinárodní kolokvium o regionálních vědách. Sborník příspěvků*. Brno: Masarykova univerzita, pp. 100-107. ISBN 978-210-8969-3. DOI 10.5817/CZ.MUNI.P210-8970-2018-12.